

2η έκδοση
 παιδικού & εφηβικού βιβλίου, 23-26/1, διοργάνωση ΕΚΕΒΙ. Τριήμερη χώρα η Βρετανία. Εκθεσιακό και συνεδριακό κέντρο Helexpo Palace, Λεωφ. Κηφισίας 39, Μαρούσι, ώρες για το κοινό 9.00-20.00 κάθε μέρα.

Bookvoice

Επιμέλεια:
 Αγγελική Μπιρμπιλη

παρουσιάσεις / εκδόσεις / συνεντεύξεις / εκδηλώσεις

Με αφορμή τη 2η έκθεση παιδικού και εφηβικού βιβλίου, η Α.Υ. συναντάει 4 διακεκριμένους Έλληνες εικονογράφους παιδικών βιβλίων

Βουτιά στις εικόνες

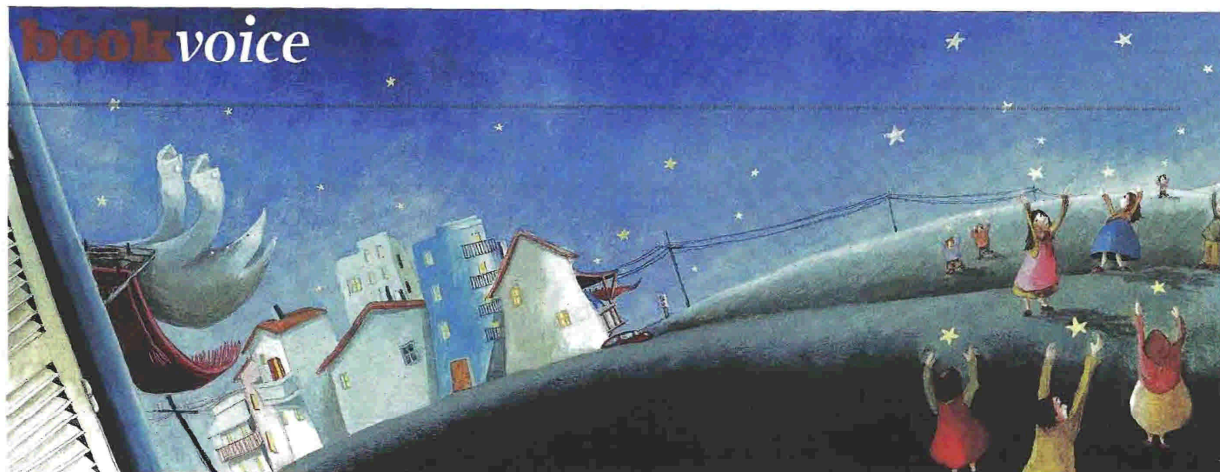
Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Ξεφυλλίζω το «Δuo παπούτσια με καρότσι» (εκδ. Ελληνικά Γράμματα) με θέμα την αναπηρία. Ο συγγραφέας και εικονογράφος του βιβλίου Νικόλας Ανδρικόπουλος δίνει τις πρώτες εξηγήσεις: «Η διεισδυτική ματιά του εικονογράφου κάνει το αποτέλεσμα αισθαντικότερο και αισθητικότερο με έναν έμμεσο, ανεξήγητο και μηχανικό τρόπο. Παλιά έγραφαν με παραβολές, σήμερα όμως που ούτε η γιαγιά ούτε η μαμά δυγούονται παραμύθια, η φαντασία εξαλείφεται, η ζωή είναι ακαριαία και οι ρυθμοί γρήγοροι, τα σύγχρονα βιβλία απαιτούν ρεαλισμό. Για παράδειγμα, το βιβλίο μου δεν έχει διδακτικό τόνο. Είναι η αντίδρασή μου σε μια φριχτή υπάρχουσα κατάσταση.

Αν ο μεγάλος διαβάσει το βιβλίο με το παιδί, τότε με έναν έμμεσο τρόπο δειχνεις και στον ενήλικα το σωστό. Την επόμενη φορά που θα βρεθεί με το παιδί στο αυτοκίνητο, θα το σκεφτεί πριν εκτεθεί στα μάτια του και παρκάρει σε θέση αναπήρων. Η συγγραφή, λοιπόν, σε πολλές περιπτώσεις εμφανίζεται παράλληλα με την εικονογράφηση, γιατί όταν είσαι εικαστικός προκύπτουν ιδέες που ζητάνε να πραγματοποιηθούν άμεσα και η συνεχής επαφή με το γραπτό λόγο σε εξοικειώνει μαζί του. Εικονογράφηση θα έπρεπε να υπάρχει και στα βιβλία για μεγάλους. Είναι το ίδιο με ένα κινηματογραφικό έργο. Γιατί να μη μετουσιώνεται και ο λόγος του βιβλίου σε εικόνα; Οι εικονογράφοι υποτιμούνται στην Ελ-



ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
 «Οι δώδεκα κοκκινόσκουφιτάνες και ο κουρδιστός λυκος»
 Συγγραφέας Χρήστος Μπουλιώτης (εκδ. Παπαδόπουλος)



λάδα. Στο εξωτερικό γράφουν το όνομά τους δίπλα από του συγγραφέα, πολλές φορές και πρώτο. Η ελληνική κοινωνία όμως δεν είναι εκπαιδευμένη εικαστικά, αν και σταδιακά η θέση του κλάδου μας βελτιώνεται. Η αισθητική του παιδικού βιβλίου έχει εξελιχθεί πολύ τα τελευταία χρόνια. Πάντως, ο άνθρωπος που διαβάζει από παιδί έχει περισσότερες δυνατότητες να είναι μαχητικός απέναντι στη ζωή, γιατί κρατάει στο χέρι του περισσότερες πληροφορίες. Η ανάγνωση είναι μια πληροφορία».

Τώρα πάνω τα «Εφτά οφρανα μολύβια... εφτά ιστορίες» της Φωτεινής Φραγκούλη (εκδ. Ελληνικά Γράμματα) με το έντονα λογοτεχνικό ύφος, που σπάει το φράγμα του «κατάλληλου» λόγου για παιδιά, και σκέφτομαι το διευρυνμένο κοινό του παιδικού βιβλίου. Μαζί με τα παιδιά, συν-αναγνώστες είναι και οι γονείς τους, κριτές και στο αισθητικό μέρος του χειρωνακτικού. Η **Φωτεινή Στεφανίδη**, που εικονογράφησε το παραπάνω βιβλίο με μια δική της παράλληλη διήγηση σε εξίσου ώριμο στυλ, λέει: «Το να ζωγραφίζεις για ένα βιβλίο είναι σαν αρχιτεκτονική. Μοιάζει ακόμα με τη σκηνοθεσία μιας παράστασης. Έχεις ένα δεδομένο χώρο για να "κολυμπήσεις" και είναι σα να γεμίζεις με ειδικές τους τοίχους ενός σπιτιού. Το παιδικό βιβλίο λειτουργεί σαν ένα μικρό σπίτι. Η εικονογράφηση αποτελεί το 50% των θεμελίων του, αλλά όταν είναι να πάρει εικόνα ένα στίχο ή μία μόνο πρόταση τότε μπορεί να αγγίζει και το 90%, γιατί μπορεί τα λόγια να είναι μετρημένα αλλά η κάθε λέξη ανοίγει σαν βεντάλια. Πάντως, η επαγγελματικότητα στον κλάδο μας είναι τελευταίο απόκτημα. Δύο από τους νέους δημιουργούς που μου αρέσουν είναι η Μυρτώ Δεληβοριά και ο Πέτρος Μπουλούμπας».

«Με την απομάκρυνση των Τσιγγάνων, κι ενώ ακουγόταν ακόμα ο ρυθμικός ξερός ήχος από τα ντέφια τους, μπήκε στην αρένα σκοταφτόνιας ένας μικρός νάνος. Τον είχα μαζέψει την προηγούμενη μέρα κυνηγώντας το παλατιού από το δάσος σαν έκπληξη για τα γενέθλια της Ινφάντα». Η «Κακομαθημένη Ινφάντα» του Όσκαρ Ουάλιντ (εκδ. Πατάκης) κυκλοφορεί στην εικονογράφηση της Έφης Λαδά με «καλλιτεχνικά» φορέματα από τα πιο ακριβά υφάσματα και η «ενδυματολόγος» της, που οκείδιαζε τα ρούχα της επί ένα χρόνο, το δηλώνει ξεκάθαρα: «Θέλω οπωσδήποτε να υπάρχει μια γυναίκα μες στο κείμενο. Ο καθένας έχει το στυλ του, δεν μπορούν όλοι να εικονογραφίσουν όλα τα βιβλία. Τις δικές μου φιγούρες θα τις χαρακτήριζα αιθέριες, ονειρικές και περιέργες. Υπάρχουν βιβλία αναφορές στο στυλ μου και το στοιχείο της κομψότητας, αλλά στην πραγματικότητα όλα με αφορούν σε έναν

ήρωα, και η παραμικρή λεπτομέρεια, κι αυτό είναι κάτι που αφορά κάθε εικονογράφο, γιατί τα παιδιά προσέχουν τα πάντα».

Στην επόμενη, εξίσου σκληρή και τρυφερή ιστορία του Όσκαρ Ουάλιντ «Το αστερόπαιδο» (εκδ. Μεταίχμιο), η εικονογράφηση δίνει από το εξώφυλλο ήδη εισιτήριο για ένα εξαιρετικό ταξίδι στη χώρα της τέχνης και της φαντασίας. Αν οι ζωγραφίες του **Βασίλη Παπατασορούχα** δραπετεύουν από το βιβλίο θα μπορούσαν εύκολα να ξεκινήσουν μια ζωή ανεξάρτητη, αν και ο ίδιος πιστεύει ότι: «Το παιδικό βιβλίο είναι κείμενο, εικόνα, σελιδοποίηση, layout... Η εικονογράφηση είναι η πρώτη εντύπωση. Το στίχημα είναι πώς να βρῖσκεσαι δίπλα στο κείμενο και παράλληλα να το ξεπερνάς λέγοντας τη δική σου ιστορία. Το εκδοτικό κομμάτι του παιδικού βιβλίου έχει αναπτυχθεί, τα καρτιά, οι βιβλιοδεσίες, τα τυπώματα... αλλά, γενικά, νομίζω ότι η εικονογράφηση έχει ξεπεράσει τη συγγραφή όσον αφορά τη ματιά. Τα κείμενα εμφανίζουν ακόμα σε κενές περιπτώσεις παρωχημένα στοιχεία, όπως ο διδακτομός για παράδειγμα. Μου λένε συχνά ότι στις εικονογραφίες μου υπάρχουν σκοτεινά στοιχεία. Γιατί όχι; Είναι στην ανθρώπινη φύση. Δεν είναι όλα "κοριτσάκια-λουλουδάκια-με χαρούμενες τσαντούλες", τα παιδιά δεν βιώνουν τα πράγματα έτσι. Αν πρέπει να μιλήσω για το δικό μου στυλ, θα έλεγα πως πίσω από το μαύρο και το κόκκινο συνυπάρχει η γλυκύτητα με τη σκοτεινιά».

Εικονογράφηση θα έπρεπε να υπάρχει και στα βιβλία για μεγάλους. Είναι το ίδιο με ένα κινηματογραφικό έργο.

ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
«Δύο παπούτσια με καρτιά»
(εκδ. Ελληνικά Γράμματα)





ΕΦΗΛΙΑΔΑ
 «Βραχί των αστεριών»
 Συγγραφέας Βασίλη Μωραλή
 (εκδ. Μοντέρνοι Καιροί)



Πώς να καταβροχθίσετε ένα ουράνιο τόξο
 Γιάννης Τσιμπόπουλος
 (Sadazhinia), εικονογράφηση Σοφία Τουλιάτου, εκδ. Καστανιώτης

Προτάσεις
 Ο Γιάννης προσπαθεί να καταβροχθίσει ένα ουράνιο τόξο μαζί με την αδερφή του και τον Τρύφωνα. Πολύχρωμη ιστορία για τη σωστή διατροφή, με πλούσια εικονογράφηση που χορταίνει το βλέμμα.

«Το σοφό βιβλίο της Σουμουτάου» Κείμενο - εικονογράφηση Βάσω Ψαράκη, εκδ. Πατάκης

Η γνωστή μάγισσα της υποψήφιας με το βραβείο Αντρεσεν 2006 Ψαράκη αποκαλύπτει τα μυστικά και τις συνταγές 13 μαγισιών.

«Το αστερόπαιδο» Όσκαρ Ουάιλντ, διασκευή Ρένα Ρώσση - Ζαΐρη, εικονογράφηση Βασίλης Παπαταραύκας, εκδ. Μεταίχμιο

Μια κρύα νύχτα του χειμώνα ένα λαμπερό αστέρι πέφτει από τον ουρανό. Ένας ξυλοκόπος σκύβει να πιάσει το θησαυρό, αλλά δεν υπάρχει θησαυρός. Μονάχα ένα παιδί που κοιμάται, ένα αστερόπαιδο.

«Φυσικά σ' αγαπώ» Κείμενο - εικονογράφηση Σοφία Ζαραμπούκα, εκδ. Κέδρος

Εισαγωγή στα θέματα της οικολογίας που μπλέκονται στις περιπέτειες των δύο ηρώων της ιστορίας, με τη χαρακτηριστική προσωπική εικονογράφηση της Ζαραμπούκα.

«Το βιβλίο των ανεπίδεκτων, των ατίθασων και άλλων ιδιοφυιών» Jean-Bernard Pouy & Anne Blanchard, σκίτσο Serge Bloch, ιμπ. Εύη Βαννελάτου, εκδ. Ελληνικά Γράμματα

Στο σχολείο, τη δουλειά, την οικογένεια τους θεωρούσαν ανεπίδεκτους, απροσάρμοστους, καταδικασμένους σε αποτυχία. Σήμερα, ο Ναπολέων Βοναπάρτης, ο Καρλομάγνος, ο Τσάπλιν, ο Φρόντ, ο Ντιανέ και η Αγκάθα Κρίστι φιγουράρουν σε μουσεία και εγκυκλοπαίδειες. 27 προσωπικότητες βιογραφούνται με παικτιδιάρχη ματιά.

«Η κυρά Φύση και ο κακός ο Ρήσος» Ερην Παπαδοπούλου, εικονογράφηση Ανδριάνα Ρούσου, εκδ. Λιβάνης

Οι ταλαιπωρίες που περνάει η φύση εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας συνοδεύονται από μια αισιόδοξη και «γεμάτη» εικονο-

γράφηση της νεοεμφανιζόμενης Α. Ρούσου.

«Τρίκες» Κείμενο - εικονογράφηση Νόνη Νέζη, εκδ. Καλειδοσκόπιο

Ο Δημήτρης χάνει τα μαλλιά του εξαιτίας μιας αρρώστιας. Αν και μικρό παιδί, αντιμετωπίζει τη διαφορετικότητα με θάρρος και χιούμορ, καταλαβαίνοντας στην πράξη ότι στη ζωή δεν αξίζει να στενοχωριόμαστε για... τρίκες.

«Έκω ένα μαγικό δωμάτιο» Μαρία Ρουσόκη, εικονογράφηση Γωβίνα Παπαϊωάννου, εκδ. Neoset σε συνεργασία με εκδ. Παπαδόπουλος

Το φανταστικό ταξίδι της μικρής Μελίνας, που μεταμορφώνει το δωμάτιό της σε ένα μαγικό κόσμο γεμάτο χρώματα και μελωδίες. Μέρος των εσόδων από την πώληση του βιβλίου θα δοθεί στην ενίσχυση του έργου του συλλόγου «Το Χαμόγελο του Παιδιού». Στα καταστήματα Neoset και σε επιλεγμένα σημεία.

«Το παιχνίδι των παπουτσιών» Πολυξένη Βάσου - Σαλιανίδου, εικονογράφηση Εύα Καραντινού, εκδ. Άγκυρα

Πρωτότυπη και διασκεδαστική ιστορία μιας παρέας παιδιών, με τα παπούτσια να είναι οι έξυπνοι, αστείοι αλλά και σοφοί πρωταγωνιστές της.

«Κίκα - Οι πρώτες μου λέξεις» Εικονογράφηση Fukiko Yamamoto, εκδ. Dart Books

120 λέξεις (ρήματα, επίθετα, ουσιαστικά) εικονογραφούνται με πρωταγωνίστρια την Κίκα και συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του βασικού λεξιλογίου του παιδιού (ηου είναι μέχρι 5 ετών).

«Πού κρύβεται το ποτικάκι: - Το μεγάλο βιβλίο Ψάξε και Βρες» Κείμενο - εικονογράφηση Hendrik Jonas, εκδ. Αερόστατο

Βιβλίο για τους πολύ πολύ μικρούς, που εξασκούν την παρατηρητικότητα μέσα από τη διασκέδαση και το παιχνίδι.

«Ο χρόνος που περνάει» Κείμενο - εικονογράφηση Pascale Estellon, ιμπ. Μαριάννα Κουτάλου, εκδ. Ερευνήτες

Πρωτότυπες δραστηριότητες συνδυασμένες με χιουμοριστική εικονογράφηση για να κατανοήσουν τα παιδιά την έννοια του χρόνου.

Για μεγαλύτερα παιδιά

«Η κλέφτρα των βιβλίων» Μάρκου Ζούσακ, ιμπ. Κωστίνα Κοντολέων, εκδ. Ψυχογιός

Η νεαρή Λίτζελ φτάνει στο σπίτι των θετών γονιών της και το μόνο που κρατάει στα χέρια της είναι το κλεμμένο εγχειρίδιο ενός νεκροθάφτη. Αυτή θα είναι και η αρχή της καριέρας της ως... κλέφτρας βιβλίων. Στο εξωτερικό, αυτό το αριστοτεχνικά γραμμένο βιβλίο θεωρείται κλασικό.

«Σαν ζάχαρη άνηθ» Μάρω Θεοδωράκη, εικονογράφηση Νέστορας Ξουρής, εκδ. Διάπλαση

Ο κύριος Πεινάλας και η Δέσποινα Δίψα αναστατώνουν απρόσμενα το μικρό Κωστή. Στη συνέχεια καταστάνει και η Αριθμητική και δημιουργούνται καταστάσεις με απίστευτες εξισώσεις από λαχονόυρτες και από αλλόκοτους διαβήτες.

Για τους γονείς

«Οικογένεια: Χωρίς χάος δε γίνεται» του ψυχολόγου Dr. Jan Uwe Rogge, εκδ. Θυμάρι

Οδηγός διαβίωσης στο οικογενειακό χάος, το οποίο ο συγγραφέας εξετάζει από τη θετική του πλευρά υποστηρίζοντας πως είναι θεμιτό, αφού και τα παιδιά είναι απρόβλεπτα και η διατροφή δεν προγραμματίζεται (μπρέτα, ξαναβρές το χαμό μου κουράγιο). **A**

